



## Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (tretia komora)

z 11. júla 2014\*

„Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s parafínovými voskami — Trh s parafínovým gáčom —  
Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES — Určenie cien a rozdelenie trhov —  
Usmernenia k metóde stanovovania výšky pokút z roku 2006 — Dĺžka trvania porušenia —  
Rovnosť zaobchádzania — Proporcionalita — Neobmedzená právomoc“

Vo veci T-540/08,

**Esso Sociétés anonymes française**, so sídlom v Courbevoie (Francúzsko),

**Esso Deutschland GmbH**, so sídlom v Hamburgu (Nemecko),

**ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA**, so sídlom v Antverpách (Belgicko),

**Exxon Mobil Corp.**, so sídlom vo West Trentone, New Jersey (Spojené štáty),

v zastúpení: R. Subiotto, QC, R. Snelders, L.-P. Rudolf a M. Piergiovanni, advokáti,

žalobkyne,

proti

**Európskej komisii**, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci  
M. Gray, barrister,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie K(2008) 5476 v konečnom  
znení z 1. októbra 2008 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec  
COMP/39.181 – Sviečkové vosky), ako aj návrh na zníženie pokuty uloženej žalobkyniam,

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia komora),

v zložení: predseda komory O. Czúcz (spravodajca), sudcovia I. Labucka a D. Gratsias,

tajomník: N. Rosner, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. marca 2011,

vyhlásil tento

\* Jazyk konania: angličtina.

## Rozsudok

### Okolnosti predchádzajúce sporu a napadnuté rozhodnutie

#### *Správne konanie a prijatie napadnutého rozhodnutia*

- 1 Rozhodnutím K(2008) 5476 v konečnom znení z 1. októbra 2008 týkajúcim sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.181 – Sviečkové vosky) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) Komisia Európskych spoločenstiev konštatovala, že žalobkyne, Esso Deutschland GmbH, Esso Sociétés anonymes française (ďalej len „Esso France“), ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA (ďalej len „EMPC“), ako aj Exxon Mobil Corp. (ďalej len „EMC“) (ďalej spoločne len „ExxonMobil“ alebo „skupina ExxonMobil“) spolu s ďalšími podnikmi porušili článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) tým, že sa zúčastnili na karteli na trhu s parafínovými voskami v rámci EHP a na nemeckom trhu s parafínovým gáčom.
- 2 Okrem žalobkýň bolo napadnuté rozhodnutie určené aj týmto spoločnostiam: ENI SpA, H&R ChemPharm GmbH, H&R Wax Company Vertrieb GmbH a Hansen & Rosenthal KG, Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG, MOL Nyrt., Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA a Repsol YPF SA (ďalej spoločne len „Repsol“), Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH a Sasol Ltd (ďalej spoločne len „Sasol“), Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Ltd, The Shell Petroleum Company Ltd, Shell Petroleum NV a The Shell Transport and Trading Company Ltd (ďalej spoločne len „Shell“), RWE Dea AG a RWE AG (ďalej spoločne len „RWE“), ako aj Total SA a Total France SA (ďalej spoločne len „Total“) (odôvodnenie 1 napadnutého rozhodnutia).
- 3 Parafínové vosky sa vyrábajú v rafinérii zo surovej ropy. Používajú sa na výrobu rôznych výrobkov, akými sú napríklad sviečky, chemikálie, pneumatiky a automobilové výrobky, ako aj v odvetví výroby kaučuku, obalov, lepidiel a žuvačiek (odôvodnenie 4 napadnutého rozhodnutia).
- 4 Parafínový gáč je surovina potrebná na výrobu parafínových voskov. Vyrába sa v rafinériách ako vedľajší produkt pri výrobe základových olejov zo surovej ropy. Predáva sa tiež konečným zákazníkom, napríklad výrobcom trieskových dosák (odôvodnenie 5 napadnutého rozhodnutia).
- 5 Komisia začala vyšetrovanie po tom, čo ju spoločnosť Shell Deutschland Schmierstoff v liste zo 17. marca 2005 informovala o existencii kartelu a zároveň jej predložila žiadosť o oslobodenie od pokuty na základe oznámenia o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, 2002, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155) (odôvodnenie 72 napadnutého rozhodnutia).
- 6 Na základe článku 20 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) vykonala Komisia 28. a 29. apríla 2005 šetrenia na mieste v priestoroch spoločností „H&R/Tudapetrol“, ENI, MOL, ako aj v priestoroch patriacich spoločnostiam zo skupín Sasol, ExxonMobil, Repsol a Total (odôvodnenie 75 napadnutého rozhodnutia).
- 7 Dňa 29. mája 2007 zaslala Komisia spoločnostiam uvedeným v bode 1 tohto rozsudku vrátane žalobkýň oznámenie o výhradách (odôvodnenie 85 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne odpovedali na oznámenie o výhradách listom z 21. augusta 2007.
- 8 Komisia uskutočnila 10. a 11. decembra 2007 vypočúvanie, ktorého sa zúčastnili žalobkyne (odôvodnenie 91 napadnutého rozhodnutia).

- 9 Komisia vzhľadom na dôkazy, ktoré mala k dispozícii, v napadnutom rozhodnutí usúdila, že subjekty, ktorým bolo určené napadnuté rozhodnutie a ktoré predstavujú väčšinu výrobcov parafínových voskov a parafínového gáča v rámci EHP, sa dopustili jediného, komplexného a pokračujúceho porušenia článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP, ktoré sa vzťahovalo na územie EHP. Toto porušenie spočívalo v dohodách alebo zosúladených postupoch týkajúcich sa určovania cien, ako aj výmeny a sprístupňovania citlivých obchodných informácií dotýkajúcich sa parafínových voskov. Pokiaľ ide o RWE (neskôr Shell), ExxonMobil, MOL, Repsol, Sasol a Total, porušenie týkajúce sa parafínových voskov súviselo tiež s rozdelením zákazníkov alebo trhov. Okrem toho porušenie, ktorého sa dopustili RWE, ExxonMobil, Sasol a Total sa týkalo tiež parafínového gáča predávaného konečným zákazníkom na nemeckom trhu (odôvodnenia 2, 95, 328 a článok 1 napadnutého rozhodnutia).
- 10 K protiprávnym postupom dochádzalo na protisúťažných stretnutiach nazývaných „technické stretnutia“ alebo niekedy aj stretnutia „Blauer Salon“, ktoré organizovali účastníci kartelu, a na „stretnutiach týkajúcich sa parafínového gáča“, ktoré boli zamerané osobitne na otázky súvisiace s parafínovým gáčom.
- 11 Pokuty, ktoré boli v tomto prípade uložené, boli stanovené na základe usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“), ktoré boli platné v čase doručenia oznámenia o výhradách spoločnostiam uvedeným v bode 1 tohto rozsudku.
- 12 Napadnuté rozhodnutie obsahuje najmä tieto ustanovenia:

*„Článok 1*

Podnikmi, ktoré porušili článok 81 ods. 1 [ES] a v období od 1. januára 1994 článok 53 Dohody o EHP tým, že sa počas uvedených období podieľali na pokračujúcej dohode a/alebo zosúladenom postupe v odvetví parafínových voskov v rámci spoločného trhu a od 1. januára 1994 v rámci EHP, sú:

...

Esso Deutschland GmbH: od 22. februára 2001 do 20. novembra 2003,

Esso Sociétés anonymes françaises: od 3. septembra 1992 do 20. novembra 2003,

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA: od 30. novembra 1999 do 20. novembra 2003,

Exxon Mobil [Corp.]: od 30. novembra 1999 do 20. novembra 2003,

...

Pokiaľ ide o nasledujúce podniky, porušenie sa za uvedené obdobia týka tiež parafínového gáča predávaného konečným zákazníkom na nemeckom trhu:

...

Esso Deutschland GmbH: od 22. februára 2001 do 18. decembra 2002,

Esso Sociétés anonymes françaises: od 8. marca 1999 do 18. decembra 2002,

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA: od 20. novembra 1999 do 18. decembra 2002,

Exxon Mobil [Corp.]: od 20. novembra 1999 do 18. decembra 2002,

...

## Článok 2

Za porušenie uvedené v článku 1 sa ukladajú tieto pokuty:

ENI SpA: 29 120 000 eur,

Esso Société anonyme française: 83 588 400 eur,

z čoho spoločne a nerozdielne s

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA a Exxon Mobil [Corp.] v sume 34 670 400 eur, z čoho spoločne a nerozdielne s Esso Deutschland GmbH v sume 27 081 600 eur,

Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: 12 000 000 eur,

Hansen & Rosenthal KG spoločne a nerozdielne s H&R Wax Company Vertrieb GmbH: 24 000 000 eur,

z čoho spoločne a nerozdielne s

H&R ChemPharm GmbH v sume 22 000 000 eur,

MOL Nyrt.: 23 700 000 eur,

Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA spoločne a nerozdielne s Repsol Petróleo SA a Repsol YPF SA: 19 800 000 eur,

Sasol Wax GmbH: 318 200 000 eur,

z čoho spoločne a nerozdielne so

Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH a Sasol Limited v sume 250 700 000 eur,

Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, The Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum NV a The Shell Transport and Trading Company Limited: 0 eur,

RWE-Dea AG spoločne a nerozdielne s RWE AG: 37 440 000 eur,

Total France SA spoločne a nerozdielne s Total SA: 128 163 000 eur.“

*Fúzia Exxon-Mobil a pripísanie zodpovednosti za porušenie v napadnutom rozhodnutí*

- <sup>13</sup> Dňa 30. novembra 1999 Exxon Corp. kúpila spoločnosť Mobil Corp. a následne zmenila názov na EMC (ďalej len „fúzia Exxon-Mobil“). Dňa 6. mája 2003 sa Mobil Oil Française (ďalej len „Mobil France“) zlúčila so spoločnosťou Esso France.

- 14 Komisia opísala pripísanie zodpovednosti za protisúťažné konania rôznym spoločnostiam v rámci skupiny ExxonMobil najmä v odôvodneniach 348 až 352 napadnutého rozhodnutia:

„6.2.2 Skupina ExxonMobil

- (348) V kapitole 4 bolo preukázané, že ExxonMobil sa počas obdobia svojej účasti na porušení podieľala na tajnej dohode prostredníctvom zamestnancov spoločnosti Mobil [France] [a jej (právneho nástupcu)] a spoločnosti Esso Deutschland.
- (349) Mobil [France] sa prostredníctvom viacerých svojich zamestnancov zúčastnila na karteli v období od začiatku porušenia [od 3. septembra 1992] do dňa svojho zániku, t. j. do 6. mája 2003. Esso Deutschland sa prostredníctvom svojich zamestnancov zúčastnila na karteli prinajmenšom od 22. februára 2001. Komisia predovšetkým zamýšľala považovať tieto spoločnosti za zodpovedné za ich priamu účasť na karteli. ...
- (351) Mobil [France] sa zlúčila s [Esso France 6. mája 2003...]
- (352) V dôsledku toho treba [Esso France] považovať za zodpovednú za [protisúťažné] činnosti [spoločnosti Mobil France, ktoré sa uskutočnili v období pred 6. májom 2003].“
- 15 EMPC sa pripisuje zodpovednosť, pokiaľ ide o obdobie po fúzii Exxon-Mobil, t. j. od 30. novembra 1999, a to na základe skutočnosti, že bola materskou spoločnosťou Esso Deutschland a Esso France. EMC sa pripisuje zodpovednosť od toho istého dátumu na základe skutočnosti, že bola materskou spoločnosťou EMPC (odôvodnenia 535 a 354 napadnutého rozhodnutia).

*Stanovenie sumy pokuty uloženej žalobkyniam*

- 16 Komisia v prejednávanej veci pri stanovení základnej sumy pokuty zohľadnila podiel hodnoty predajov, ktoré dosiahla skupina ExxonMobil v rámci EHP, a následne takto získanú sumu vynásobila koeficientom zohľadňujúcim dĺžku trvania účasti jednotlivých žalobkýň na porušení.
- 17 Po prvé Komisia určila ročnú hodnotu predajov parafínových voskov a parafínového gáča. Pokiaľ ide o parafínové vosky, Komisia zohľadnila príjmy skupiny ExxonMobil za roky 2000 až 2002 ako základ výpočtu ročného priemeru. Pokiaľ ide o parafínový gáč, Komisia zohľadnila príjmy skupiny ExxonMobil za roky 2000 až 2001 ako základ výpočtu ročného priemeru. V prípade parafínových voskov bola výsledkom suma 19 790 382 eur a v prípade parafínového gáča suma 1 259 217 eur. Násobiteľ uplatnené na tieto sumy podľa závažnosti predstavovali 18 % v prípade parafínových voskov a 15 % v prípade parafínového gáča.
- 18 Komisia následne určila dĺžku trvania účasti žalobkýň na porušení, pokiaľ ide o parafínové vosky a parafínový gáč. V tejto súvislosti, čo sa týka parafínových voskov, Komisia usúdila, že Esso France sa podieľala na porušení počas obdobia zodpovedajúceho násobiteľu 11,5. V prípade spoločnosti Esso Deutschland bol tento násobiteľ 3. Čo sa týka spoločností EMPC a EMC, bol násobiteľ stanovený na 4.
- 19 Po druhé podľa bodu 25 usmernení z roku 2006 Komisia zahrnula do týchto súm dodatočnú sumu, tzv. „vstupný poplatok“, zodpovedajúcu 18 % hodnoty predajov v prípade parafínových voskov a 15 % hodnoty predajov v prípade parafínového gáča.
- 20 Po tretie nebola uvedená nijaká poľahčujúca alebo priťažujúca okolnosť, ktorá by mohla mať vplyv na sumu pokuty. Sumy pokút sa preto z tohto hľadiska nezmenili.
- 21 Po štvrté Komisia usúdila, že bolo potrebné uplatniť násobiteľ na účely dosiahnutia odstrašujúceho účinku z dôvodu významnej veľkosti skupiny ExxonMobil. V dôsledku toho sa uplatnil násobiteľ 2.

22 Po piate Komisia uplatnila zníženie v rozsahu 7 % sumy pokuty z dôvodu informácií, ktoré poskytli žalobkyne, a spolupráce, ktorú následne preukázali v rámci oznámenia o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov. Sumy pokút tak boli napokon stanovené takto: v prípade Esso France pokuta v sume 83 588 400 eur, z čoho 27 081 600 spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Esso Deutschland a 34 670 400 spoločne a nerozdielne so spoločnosťami EMPC a EMC.

### **Konanie a návrhy účastníkov konania**

23 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 12. decembra 2008 podali žalobkyne žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

24 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (tretia komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania. V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 64 jeho rokovacieho poriadku vyzval účastníkov konania, aby odpovedali na určité písomné otázky a predložili určité dokumenty. Účastníci konania vyhovelí tejto výzve v stanovenej lehote.

25 Listom z 10. februára 2011 požiadala Komisia Všeobecný súd, aby vyradil zo spisu niektoré časti odpovede žalobkýň na písomné otázky. Žalobkyne podali proti tejto žiadosti námietku. Uznesením z 3. mája 2011 Všeobecný súd (tretia komora) spojil uvedenú žiadosť s vecou samou.

26 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní z 21. marca 2011.

27 Vzhľadom na skutkové väzby s vecami T-541/08, Sasol a i./Komisia, T-543/08, RWE a RWE Dea/Komisia, T-544/08, Hansen & Rosenthal a H&R Wax Company Vertrieb/Komisia, T-548/08, Total/Komisia, T-550/08, Tudapetrol/Komisia, T-551/08, H&R ChemPharm/Komisia, T-558/08, ENI/Komisia, T-562/08, Repsol YPF Lubricantes y especialidades a i./Komisia a T-566/08, Total Raffinage Marketing/Komisia a vzhľadom na blízkosť uvedených právnych otázok Všeobecný súd rozhodol, že v prejednávanej veci vyhlási rozsudok až po pojednávaniach v uvedených súvisiacich veciach, z ktorých posledné sa konalo 3. júla 2013.

28 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

- čiastočne zrušil napadnuté rozhodnutie,
- znížil sumu pokuty, ktorá im bola uložená,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

29 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

- zamietol žalobu,
- zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

### **Právny stav**

30 Na podporu svojej žaloby žalobkyne uvádzajú dva žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod sa zakladá na nesprávnom právnom posúdení v rámci stanovenia základnej sumy pokuty uloženej spoločnosti Esso France, keďže táto suma nezohľadňuje skutočnosť, že spoločnosť Exxon sa pred fúziou nepodieľala na porušení. Druhý žalobný dôvod je založený na údajne nesprávnom určení dátumu ukončenia účasti žalobkýň na častiach porušenia týkajúcich sa parafínových voskov.

31 Všeobecný súd považuje za užitočné preskúmať najprv druhý žalobný dôvod.

*O druhom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení, ku ktorému údajne došlo pri určení dátumu ukončenia účasti žalobkýň na porušení*

Úvodné pripomienky

32 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia prijala nesprávny záver, že ich účasť na prvých dvoch častiach porušenia týkajúcich sa parafínových voskov sa skončila 20. novembra 2003. Zdôrazňujú, že technických stretnutí, ktoré sa konali po stretnutí z 27. a 28. februára 2003, sa nezúčastnili.

33 V tejto súvislosti Komisia v napadnutom rozhodnutí usúdila:

„...“

(600) ExxonMobil vyhlasuje, že posledným stretnutím, ktorého sa jej zástupcovia zúčastnili, bolo technické stretnutie, ktoré sa konalo 27. a 28. februára v Mníchove. V odpovedi na pozvánku na stretnutie... z 15. januára 2004 od pána [M.] zo skupiny Sasol pán [Hu.] zo skupiny ExxonMobil okrem iného uviedol: ‚Zdá sa, že body programu sú pre náš podnik zaujímavé. Domnievame sa však, že táto skupina konkurentov sa stretáva bez podpory odborného združenia a z tohto dôvodu nemá ani štruktúru, ani štatút. Táto situácia nám prekáža a chceli by sme navrhnuť, aby tieto stretnutia viedla [European Wax Federation], a to buď v rámci technického výboru, alebo samostatného podvýboru. ExxonMobil sa bez podpory regulačného odborného združenia tohto stretnutia nezúčastní.‘ Táto správa z 20. novembra 2003 bola zaslaná pánovi [M.] zo skupiny Sasol a v kópii bola adresovaná nadriadeným pána [Hu.] v rámci skupiny ExxonMobil. Komisia nemá nijaký dôkaz, že by ExxonMobil pokračovala po zaslaní tejto správy vo svojej účasti na porušení. Komisia tiež usudzuje, že podľa tejto správy adresovanej skupine Sasol (organizátor väčšiny technických stretnutí) sa ExxonMobil verejne dištancovala od kartelu.

(601) Tvrdenie, podľa ktorého bola účasť skupiny ExxonMobil na porušení ukončená po technickom stretnutí z 27. a 28. februára 2003, však nemožno prijať. Na ukončenie účasti na karteli nestačí, aby došlo k odmietnutiu účasti na stretnutiach. K verejnému dištancovaniu sa, ktoré vyžaduje judikatúra, došlo až 20. novembra 2003 v rámci správy pána [Hu.]. Skutočnosť, že ostatní účastníci kartelu, a najmä Sasol, nepovažovali jej odmietnutie zúčastniť sa na stretnutí za takéto verejné dištancovanie sa, je preukázaná tým, že ExxonMobil naďalej dostávala pozvánky na technické stretnutia, v dôsledku čoho napokon pán [Hu.] zaslal 20. novembra 2003 správu.“

34 Žalobkyne spochybňujú toto posúdenie. Tvrdia, že sa nezúčastňovali technických stretnutí, ktoré sa konali po stretnutí z 27. a 28. februára 2003, na ktorom pán T., ich zástupca na technických stretnutiach, ostatných účastníkov oficiálne informoval o svojom blízkom odchode zo skupiny ExxonMobil bez toho, aby uviedol svojho nástupcu, ani neboli o výsledkoch technických stretnutí informované. Rovnako neexistoval nijaký dôkaz preukazujúci, že by žalobkyne vedeli o jej predchádzajúcej účasti na porušení po tom, čo pán T. odstúpil a následne odišiel do dôchodku. Existujúce dôkazy naopak preukazujú, že pán T. úmyselne neinformoval svoje vedenie a svojich kolegov o protisúťažnom obsahu technických stretnutí.

35 V dôsledku toho tvrdia, že Komisia mala za dátum ukončenia účasti skupiny ExxonMobil na karteli považovať 28. február 2003, t. j. dátum posledného stretnutia, na ktorom sa zúčastnil pán T., alebo v každom prípade dátum jeho odchodu do skupiny Sasol, t. j. 31. marec 2003, alebo dátum jeho odchodu do dôchodku, t. j. 30. jún 2003.

O potrebe dištancovania sa skupiny ExxonMobil od činností kartelu na účely preukázania ukončenia jej účasti na porušení

- 36 Žalobkyne uvádzajú, že Komisia v prejednávanej veci nesprávne usúdila, že dištancovanie sa od činností kartelu vyžaduje judikatúra na účely preukázania ukončenia účasti skupiny ExxonMobil na karteli.
- 37 Táto argumentácia je však v rozpore s judikatúrou.
- 38 Všeobecný súd totiž rozhodol, že k záveru o definitívnom ukončení účasti podniku na karteli možno dospieť len vtedy, ak sa podnik verejne dištancuje od obsahu kartelu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Archer Daniels Midland/Komisia, T-329/01, Zb. s. II-3255, bod 246, a rozsudok Všeobecného súdu z 28. apríla 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, T-446/05, Zb. s. II-1255, bod 241).
- 39 Túto argumentáciu preto treba zamietnuť.

O pochopení zo strany ostatných členov kartelu, pokiaľ ide o údajné dištancovanie sa skupiny ExxonMobil

- 40 Je potrebné zdôrazniť, že podľa judikatúry je pochopenie zámeru dotknutého podniku zo strany ostatných účastníkov kartelu rozhodujúce na posúdenie toho, či sa uvedený podnik chcel od protiprávnej dohody dištancovať (rozsudok Súdneho dvora z 19. marca 2009, Archer Daniels Midland/Komisia, C-510/06 P, Zb. s. I-1843, bod 120).
- 41 Žalobkyne v tejto súvislosti tvrdia, že na stretnutí z 27. a 28. februára 2003 pán T. oznámil svoj odchod bez toho, aby predstavil svojho nástupcu, pokiaľ ide o účasť na budúcich stretnutiach. Odkazujú tiež na vyhlásenie skupiny Shell, podľa ktorého po odchode pána T. pán S. zo skupiny Sasol prestal zasielať skupine ExxonMobil listy o zvyšovaní cien.
- 42 Na úvod, pokiaľ ide o dôkazné prostriedky, ktoré možno v tejto súvislosti použiť, treba pripomenúť, že v práve Únie prevláda zásada voľného hodnotenia dôkazov (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Dalmine/Komisia, T-50/00, Zb. s. II-2395, bod 72).
- 43 Pokiaľ ide o dôkaznú silu jednotlivých dôkazov, jediným rozhodujúcim kritériom pri hodnotení týchto dôkazov je ich vierohodnosť (rozsudok Dalmine/Komisia, už citovaný v bode 42 vyššie, bod 72).
- 44 Podľa všeobecných pravidiel dokazovania vierohodnosť, a teda aj dôkazná sila dokumentu závisia od jeho pôvodu, okolností jeho vyhotovenia, jeho adresáta a jeho obsahu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, body 1053 a 1838).
- 45 Okrem toho treba pripomenúť, že keďže je všeobecne známy zákaz zúčastňovať sa na protisúťažných postupoch alebo dohodách, a sú známe aj sankcie, ktoré môžu byť porušiteľom uložené, je bežné, že činnosti, ktoré sú obsahom týchto postupov a dohôd, sa uskutočňujú ilegálne, že stretnutia sa uskutočňujú tajne a že dokumentácia vzťahujúca sa na ne je obmedzená na minimum. Nemožno preto od Komisie požadovať, aby predložila písomnosti, ktoré by výslovne dokazovali nadviazanie kontaktu medzi dotknutými hospodárskymi subjektmi. Aj keď Komisia objaví také dôkazy, sú obvyčajne len zlomkovité a zriedkavé do tej miery, že je často nutné rekonštruovať niektoré detaily prostredníctvom dedukcie (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, body 55 až 57; pozri tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Dresdner Bank a i./Komisia, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP a T-61/02 OP, Zb. s. II-3567, body 64 a 65).



- 46 Táto judikatúra je tiež analogicky uplatniteľná na vnímanie ostatnými členmi kartelu, pokiaľ ide o údajné verejné dištancovanie sa a pokračujúcu účasť podniku na uvedenom karteli v období, počas ktorého sa tento podnik nezúčastňuje protisúťažných stretnutí. Ostatní účastníci kartelu totiž nemusia vyjadriť svoje vnímanie, pokiaľ ide o pokračujúcu účasť jedného z členov kartelu, ktorého zástupca sa nezúčastnil niektorých protisúťažných stretnutí, alebo v tejto súvislosti predložiť aktuálne dôkazy, a to konkrétne pretože sa snažia vyhnúť akémukoľvek výslovnému odkazu na protisúťažné dohody s cieľom znížiť rozsah dôkazov v ich neprospech na minimum. Vnímanie ostatnými účastníkmi kartelu preto treba v prípade potreby vydedukovať zo súboru indícií a nepriamych dôkazov, ktoré môžu mať Komisia a Všeobecný súd k dispozícii.
- 47 Všeobecný súd v prejednávanej veci na základe skutočností nachádzajúcich sa v spise usudzuje, že podľa vnímania ostatnými účastníkmi kartelu sa ExxonMobil v období pred jej listom z 20. novembra 2003 verejne nedištancovala od kartelu.
- 48 Po prvé, ako správne uvádza Komisia v napadnutom rozhodnutí, Sasol pokračovala v zasielaní pozvánok na technické stretnutia do 20. novembra 2003, t. j. dňa uvedeného na liste pána Hu. oznamujúceho, že ExxonMobil „sa bez podpory regulačného odborného združenia tohto stretnutia nezúčastní“, ktorý Komisia posúdila ako deň ukončenia účasti skupiny ExxonMobil na karteli. Ak by sa Sasol domnievala, že ExxonMobil nie je viac účastníkom kartelu po odchode pána T. z dôvodu, že nevymenoval svojho nástupcu, prestala by po 31. marci 2003 zasielať skupine ExxonMobil pozvánky.
- 49 Navyše podľa odpovede skupiny Sasol z 18. decembra 2006 na žiadosť Komisie o informácie sa nástupca pána T., pán Hu., nikdy nezúčastnil na technických stretnutiach, ale udržiaval bilaterálne vzťahy minimálne so skupinou Sasol.
- 50 Po druhé žalobkyne sa nemôžu platne opierať o vyhlásenie skupiny Shell zo 16. júna 2006, podľa ktorého pán S. zo skupiny Shell prestal po odchode pána T. zasielať skupine ExxonMobil sadzobníky. Ako správne uviedla Komisia, túto okolnosť možno vysvetliť absenciou dôverníka pána S. v skupine ExxonMobil po odchode pána T. Vyhlásenie, na ktoré sa odvolávajú žalobkyne, preto nepredstavuje dôkaz o zmene vnímania skupinou Shell, pokiaľ ide o pokračujúcu účasť skupiny ExxonMobil na karteli. V každom prípade uvedené vyhlásenie nemá nijaký vplyv na záver, podľa ktorého Sasol, organizátor technických stretnutí, naďalej vnímala ExxonMobil ako člena kartelu, ako to vyplýva zo skutočností uvedených v bodoch 48 a 49 vyššie.
- 51 Navyše treba pripomenúť, že predmetné jediné, komplexné a pokračujúce porušenie spočívalo v dohodách alebo zosúladených postupoch týkajúcich sa určovania cien, výmeny a sprístupňovania citlivých obchodných informácií, ako aj rozdelenia zákazníkov alebo trhov. Skutočnosť, že ExxonMobil viac nedostávala sadzobníky skupiny Shell, sa týka iba jediného aspektu porušenia, a to časti týkajúcej sa mechanizmu kontroly zvyšovania cien, na ktorých sa účastníci viackrát počas technických stretnutí dohodli. Skutočnosť, že Shell prestala skupine ExxonMobil pravidelne oznamovať svoje nové ceny, nepreukazuje, že by sa ExxonMobil podľa vnímania účastníkmi kartelu domnievala, že nie je povinná dodržiavať skoršie záväzky, ktoré dala v rámci komplexného, jediného a pokračujúceho porušenia.
- 52 Po tretie z čestného vyhlásenia pána Hu. vyplýva, že odpovedal na pozvánku na technické stretnutie od pána M. zo skupiny Sasol, ktorú dostal 26. júna 2003, pričom uviedol, že sa nemôže zúčastniť na nasledujúcom stretnutí z dôvodu „pracovných povinností“. Takisto na pozvánku na stretnutie z 24. septembra 2003 od pána M., ktorú dostal 17. júla 2003, odpovedal, že má ku koncu septembra naplánovanú cestu a že „technické stretnutie nemusí byť pre [neho] presunuté“.
- 53 Tieto reakcie pána Hu. tiež spochybňujú tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého bola ExxonMobil vnímaná tak, že sa po odchode pána T. 31. marca 2003 dištancuje od kartelu. Po prvé, ak by ostatní účastníci kartelu vnímali ExxonMobil tak, že nie je viac členom kartelu, jej zástupca by nebol adresátom správ, ktorých účelom bolo stanoviť dátum budúceho technického stretnutia. Po druhé nie je dôvodné domnievať sa, že ak by ostatní účastníci kartelu pochopili, že ExxonMobil sa od kartelu dištancovala,

pán Hu. by v rámci komunikácie poukázal na „pracovné povinnosti“ s cieľom stanoviť dátum, ktorý vyhovuje všetkým účastníkom, keďže takýto postoj vyvolával u ostatných členov dojem, že mal záujem o pokračovanie účasti.

54 Je preto potrebné potvrdiť analýzu Komisie, podľa ktorej ostatní účastníci pri neexistencii verejného dištancovania sa vnímali ExxonMobil ako člena kartelu do 20. novembra 2003.

O skutočnosti, že zamestnanci skupiny ExxonMobil nevedeli po odchode pána T. o účasti na porušení

55 Žalobkyne tvrdia, že od skupiny ExxonMobil nebolo možné vyžadovať verejné dištancovanie sa, keďže neexistuje nijaký dôkaz, že by ExxonMobil vedela po odchode pána T. o svojej predchádzajúcej účasti na porušení, a že existujúce dôkazy naopak preukazujú, že pán T. úmyselne svojmu vedeniu a kolegom zatajoval protisúťažný obsah technických stretnutí.

– O procesných otázkach

56 Treba pripomenúť, že Komisia v prílohe svojej dupliky predložila listinné dôkazy na účely vyvrátenia tvrdení žalobkýň, podľa ktorých bol pán T. jediným zamestnancom skupiny ExxonMobil, ktorý vedel o jej účasti na porušení.

57 Žalobkyne vo svojich odpovediach z 21. decembra 2010 na písomné otázky Všeobecného súdu uviedli podrobné pripomienky týkajúce sa dôkazov predložených v prílohe dupliky napriek tomu, že uvedené otázky s tým nesúviseli.

58 Po prvé Komisia listom z 10. februára 2011 požiadala Všeobecný súd, aby vyradil zo spisu niektoré časti odpovede žalobkýň na písomné otázky Všeobecného súdu, zatiaľ čo žalobkyne vo svojom liste z 11. marca 2011 vzniesli svoju námietku voči čiastočnému vyradeniu predmetného dokumentu zo spisu.

59 Treba uviesť, že ako uvádza Komisia, žalobkyne sa vo svojej odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu neobmedzili na poskytnutie odpovedí na písomné otázky Všeobecného súdu a vysvetlenie kontextu týchto odpovedí, ale reagovali tiež na tvrdenia, ktoré Komisia uviedla vo svojej duplike, a na dôkazy priložené k tejto duplike.

60 Je nepochybné, že podľa rokovacieho poriadku písomná odpoveď na dupliku nepredstavuje dôkaz. Keďže však Všeobecný súd nemal pred pojednávaním príležitosť určiť prípustnosť každého bodu uvedenej odpovede, žalobkyne sa mohli domnievať, že ich odpoveď bude zaradená do spisu v celom rozsahu a že netreba teda zopakovať niektoré pasáže, hoci v tomto ohľade mali možnosť.

61 Okrem toho Všeobecný súd usudzuje, že pripomienky žalobkýň týkajúce sa dôkazov priložených k duplike sú z hľadiska vyriešenia sporu užitočné. Vzhľadom na to, že Všeobecný súd mohol v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania vyzvať žalobkyne, aby vyjadrili stanovisko k uvedeným dôkazom, môže z dôvodu hospodárnosti konania rozhodnúť, že ponechá predmetné pripomienky v spise.

62 Vzhľadom na kritérium spravodlivého procesu, ako aj na kritérium hospodárnosti konania Všeobecný súd rozhodol o zamietnutí žiadosti Komisie o vyradenie dokumentu zo spisu a o zaradení odpovedí žalobkýň na otázky Všeobecného súdu do spisu v celom rozsahu.

63 Po druhé žalobkyne v uvedenej odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu tvrdia, že Komisia mala odôvodniť neskoré predloženie dôkazov priložených v duplike. V prípade neexistencie takého odôvodnenia by mali byť uvedené dôkazy neprípustné.

- 64 Podľa článku 48 ods. 1 rokovacieho poriadku účastníci konania môžu tak v replike, ako aj v duplike navrhnuť vykonanie ďalších dôkazov na podporu svojich tvrdení pod podmienkou, že odôvodnia svoje omeškanie s takýmto návrhom.
- 65 V prejednávanej veci treba zdôrazniť, že žalobkyne v replike výrazným spôsobom rozviedli a podporili svoje tvrdenie, podľa ktorého ExxonMobil nevedela o karteli po odchode pána T. a podľa ktorého nijaký z ich zamestnancov nevedel po uvedenom dátume o karteli. Vzhľadom na to, že Komisia odkázala na tieto tvrdenia predložené v replike počas vykonávania dôkazov uvedených v prílohe dupliky, sú dôvody, pre ktoré Komisia po prvýkrát predložila uvedené dôkazy vo svojej duplike, jasne zrozumiteľné. Okrem toho treba zdôrazniť, že Komisia na pojednávaní tiež vysvetlila, že dôkazy priložené v duplike boli predložené v rámci odpovede na tvrdenia žalobkýň, ktoré boli uvedené v replike a v jej prílohe C 1.
- 66 Všeobecný súd preto usudzuje, že Komisia riadne odôvodnila neskoré predloženie dôkazov, takže ich treba vyhlásiť za prípustné.

– O veci samej

- 67 Žalobkyne sa odvolávajú na čestné vyhlásenie pána Hu., zamestnanca skupiny ExxonMobil, ktorý bol v danom období nadriadený pána T. Pán Hu. vyhlásil, že pán T. ho informoval o existencii technických stretnutí organizovaných skupinou Sasol na konci marca 2003, keď pripravoval svoj odchod. Pán T. sa nezmienil o tom, že predmetom diskusií by boli aj otázky týkajúce sa trhu. Pán Hu. vyhlásil, že nevymenoval nijakého nástupcu pána T., ale najprv zamýšľal, že sa sám zúčastní jedného zo stretnutí, pretože nerozumel tomu, v čom spočívali technické rokovania, ktoré sa uskutočňovali na týchto stretnutiach, a chcel si overiť, či „je výhodné“, aby ExxonMobil pokračovala vo svojej účasti na týchto stretnutiach. Pán Hu. trval na tom, že nemal v tom čase nijaký dôvod pre podozrenie, že by tieto stretnutia mali protisúťažný obsah alebo že by sa pán T. pravidelne zúčastňoval protisúťažných stretnutí, od ktorých sa on sám v mene skupiny ExxonMobil dištancoval.
- 68 Je potrebné uviesť, že skutkové tvrdenie žalobkýň je priamo v rozpore so skutočnosťami uvedenými v spise, aj keď Všeobecný súd rozhodol, že vzhľadom na vysvetlenia, ktoré žalobkyne poskytli vo svojej odpovedi na písomné otázky, nezohľadní niektoré dokumenty predložené Komisiou v prílohe dupliky. Zo spisu totiž vyplýva, že pán Hu. (manažér špeciálnych výrobkov pre niektoré členské štáty Únie v spoločnosti Mobil v období rokov 1996 až 2000 a manažér predajov voskov a voskových emulzií skupiny ExxonMobil pre viaceré kontinenty od roku 2000), ktorý bol počas sporného obdobia nadriadeným pána T., vedel o účasti skupiny ExxonMobil na porušení.
- 69 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa správy pána J. zo spoločnosti Mobil z 28. júna 1999 adresovanej určitému počtu adresátov, vrátane pánov Hu. a P. zo skupiny ExxonMobil, a týkajúcej sa technického stretnutia, ktoré sa malo konať 9. júla 1999 vo Viedni (Rakúsko), „[Sü. zo skupiny Sasol] sa snažil dosiahnuť dohodu medzi výrobcami na účely ponuky zníženia výrobných limitov s cieľom vytvoriť prekážky vstupu na trh“ a že „Mobil mala podľa neho v zásade záujem na podpore prístupu [pána] S[ü.]“ (odôvodnenie 154 napadnutého rozhodnutia).
- 70 Pán Hu. prostredníctvom internej elektronickej správy z 12. septembra 1997 takisto informoval adresátov o svojom zámere uplatniť zvýšenie cien oznámené pánom Sü. zo skupiny Sasol. Jeden z adresátov, pán Su. zo skupiny ExxonMobil, odpovedal takto:
- „Ďakujem, dobrá správa. Chcel by som/chceli by sme povzbudiť ostatných, aby sa tiež pridali.“
- 71 V elektronickej správe z 10. októbra 2000, ktorú pán Hu. zaslal pánom P. a S. zo skupiny ExxonMobil, bolo uvedené, že „trh sa pripravoval na zvýšenie cien o 15 DEM (minimálna úroveň 140 nemeckých mariek) od januára 2001“. Žalobkyne vo svojej odpovedi na písomné otázky Všeobecného súdu uviedli

ďalšie vysvetlenie, podľa ktorého pán Hu. nezískal informácie o plánovanom zvyšovaní cien od konkurentov, ale z iných zdrojov, a to najmä od zákazníkov. Také vysvetlenie však treba odmietnuť. Je totiž nepravdepodobné, že by mu zákazníci skupiny ExxonMobil, ktorí majú záujem na udržaní nízkych cien, oznámili presnú sumu zvýšenia cien (a minimálnu úroveň cien), ktorá sa viaže ku konkrétnemu dátumu.

- 72 Pán Hu. v elektronickej správe z 13. novembra 2000 informoval pána K. zo skupiny ExxonMobil, že „všeobecnou správou na európskom trhu bolo zvýšenie o 15 %“.
- 73 Elektronická správa z 19. novembra 2000, ktorú pán Hu. zaslal pánovi P. zo skupiny ExxonMobil a v ktorej predmete bolo uvedené „Zvýšenie cien voskov“, preukazuje, že pán Hu. vedel o výmene cenníkov medzi konkurentmi. Podľa uvedenej elektronickej správy „pán C. zo skupiny ExxonMobil získal tiež viaceré informácie (listy týkajúce sa voskov) (EWF, [pán Sü], Total)“. Táto elektronická správa bola súčasťou súboru správ, vrátane skoršej elektronickej správy pána C. zo skupiny ExxonMobil, v ktorej bolo pánovi Hu. oznámené, že „Total a [pán Sü zo skupiny Sasol] zaslali oficiálny list zákazníkovi (ktorý už bol doručený zákazníkovi [skupiny ExxonMobil]), aby boli informovaní o budúcom zvyšovaní cien od 1. januára 2001“, na ktorý pán Hu. odpovedal v elektronickej správe takto: „Ďakujem [pán C.], viem o tom“.
- 74 Tieto dokumenty jasne preukazujú, že pán Hu. vedel o účasti skupiny ExxonMobil na karteli, pretože svedčia o tom, že pán Hu. prijal obchodné údaje ostatných účastníkov kartelu a ExxonMobil prispôbila svoje obchodné správanie s ohľadom na tieto informácie.
- 75 Všeobecný súd usudzuje, že čestné vyhlásenie pána Hu. zo 6. augusta 2007 nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v bode 74 vyššie. Ako totiž uviedla Komisia, tento dokument bol vyhotovený po tom, čo žalobkyne prijali oznámenie o výhradách, a to na účely obrany svojich záujmov pred Komisiou. Dokumenty nájdené počas overovania však majú silnejšiu dôkaznú silu než vyhlásenia, ktoré *in tempore suspecto* urobili zástupcovia alebo bývalí zástupcovia dotknutých podnikov a ktorých účelom je zľahčiť ich zodpovednosť (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Archer Daniels Midland/Komisia, T-59/02, Zb. s. II-3627, bod 277, a z 8. júla 2008, Lafarge/Komisia, T-54/03, neuverejnený v Zbierke, bod 379).
- 76 Okrem toho, ako o tom svedčia správy z 10. októbra a 19. novembra 2000 (pozri body 71 a 73 vyššie), pán Hu. poskytol pánovi P. (manažér osobitných záležitostí pre územie Európy, Afriky a Stredného východu) dostatočné množstvo informácií, aby mohol pochopiť účasť skupiny ExxonMobil na protisúťažných postupoch. Pán P. však pracoval pre skupinu ExxonMobil až do roku 2005.
- 77 Napokon žalobkyne tvrdia, že Všeobecný súd nemôže pri posudzovaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia zohľadniť listinné dôkazy uvedené v bodoch 69 až 73 vyššie, pretože ich predložila Komisia v prílohe svojej dupliky, takže sú dôkazmi predloženými oneskorene.
- 78 Toto tvrdenie nemôže uspieť.
- 79 Po prvé Komisia v odôvodnení 154 napadnutého rozhodnutia totiž odkázala na dokument uvedený v bode 69 vyššie. Po druhé súbor dokumentov uvedených v bodoch 69 až 73 vyššie sa našiel v priestoroch skupiny ExxonMobil a okrem toho bol súčasťou spisu, ku ktorému mali žalobkyne počas správneho konania prístup, takže jeho obsah bol žalobkyniam známy. Nejde tak o nové informácie, ktoré predložila Komisia po prvýkrát pred Všeobecným súdom. Po tretie treba zdôrazniť, že zatiaľ čo sa žalobkyne vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách zamerali na čestné vyhlásenie pána Hu., pred Všeobecným súdom a najmä v replike výrazne rozvinuli a podporili svoje tvrdenie, podľa ktorého ExxonMobil nevedela po dátume odchodu pána T. o karteli a podľa ktorého nijaký z ich zamestnancov nevedel po uvedenom dátume o karteli. Dodržanie práva Komisie na obranu však vyžaduje, aby jej bolo umožnené vyvrátiť skutkové tvrdenia žalobkyní pred Všeobecným súdom tým, že sa oprie o skutočnosti zo správneho spisu, ku ktorému mali žalobkyne počas konania pred Komisiou prístup.

- 80 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba tvrdenie žalobkyní, podľa ktorého ExxonMobil nevedela po odchode pána T. o svojej účasti na karteli, zamietnuť.
- 81 Po štvrté žalobkyne tvrdia, že účasť pána T. na technických stretnutiach nemala účinky, ktoré by mohli pretrvať aj v období po poslednom technickom stretnutí, ktorého sa zúčastnil, t. j. po stretnutí z 27. a 28. februára 2003.
- 82 Po prvé vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 74 až 80 vyššie treba tvrdenia žalobkyní predložené v tejto súvislosti odmietnuť, keďže vychádzajú z tvrdenia, podľa ktorého bol pán T. jediným zamestnancom skupiny ExxonMobil, ktorý vedel o jej účasti na karteli.
- 83 Po druhé podľa judikatúry sa poctivé správanie konkurenta charakterizuje autonómny spôsobom, akým určuje svoju politiku, ktorou sa chce riadiť na spoločnom trhu. Aj keby sa dotknutý podnik nezúčastňoval na činnostiach kartelu po určitom dátume, možno na účely určenia jeho správania na trhu predpokladať, že zohľadnil informácie, ktoré si už so svojimi konkurentmi vymenil (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Participazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 121; Hüls/Komisia, C-199/92 P, Zb. s. I-4287, bod 162, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. novembra 2005, Union Pigments/Komisia, T-62/02, Zb. s. II-5057, bod 39).
- 84 Samotná skutočnosť, že ExxonMobil sa nezúčastnila na technických stretnutiach v období medzi 28. februárom a 20. novembrom 2003, jej však nijako nezabránila používať informácie o cenách uplatňovaných jej konkurentmi, ktoré získala na desiatkach predchádzajúcich technických stretnutí, ktorých sa zúčastnila, a mať prospech z dohôd o rozdelení trhov a zákazníkov, ktoré boli uzavreté na týchto technických stretnutiach.
- 85 Komisia preto v napadnutom rozhodnutí oprávnene vyvodila záver, že žalobkyňa sa do 20. novembra 2003 zúčastňovala na karteli.
- 86 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba zamietnuť druhý žalobný dôvod žalobkyní.

*O prvom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení vyplývajúcom z toho, že pri stanovení sumy pokuty nebola zohľadnená neúčasť spoločnosti Exxon na porušení v období pred fúziou*

- 87 Žalobkyne spochybňujú výpočet sumy pokuty uloženej spoločnosti Esso France z dôvodu, že táto suma neodráža skutočnosť, že v období pred fúziou Exxon-Mobil v novembri 1999 sa Exxon nezúčastnila na porušení.

#### Úvodné pripomienky

- 88 Podľa bodu 13 usmernení z roku 2006 Komisia obvykle použije na výpočet sumy pokuty hodnotu predaja podniku počas posledného celého roku, v ktorom sa podnik podieľal na porušení.
- 89 V prejednávanej veci bol posledným celým rokom porušenia rok 2004 v prípade podnikov, ktoré sa zúčastňovali na karteli až do jeho skončenia, a rok 2002 v prípade skupiny ExxonMobil. Komisia však ako referenčný rok nepoužila posledný celý rok účasti na karteli, ale z dôvodu rozšírenia Únie v roku 2004 použila priemer troch posledných celých rokov (odôvodnenie 634 napadnutého rozhodnutia). Komisia vypočítala vo vzťahu k všetkým účastníkom kartelu priemer hodnoty predajov za posledné tri roky účasti.

- 90 Okrem toho Komisia zamietla žiadosť žalobkýň, ktorú predložili vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, o zohľadnenie skutočnosti, že Exxon sa nepodieľala na porušení v období pred fúziou Exxon-Mobil, pričom tvrdili toto:

„ExxonMobil žiada Komisiu, aby rozdelila obdobie účasti spoločnosti ExxonMobil na obdobie pred fúziou a obdobie po fúzii a aby zohľadnila iba predaje dosiahnuté spoločnosťou Mobil v období pred fúziou tak, aby to odrážalo skutočnosť, že Exxon sa nepodieľala na porušení. ExxonMobil tvrdí, že namiesto roku 2002 mala Komisia zohľadniť skutočnosť, že v období medzi rokmi 1992 a 2000 sa Exxon nepodieľala na porušení. Komisia nezastáva tento názor. Usmernenia z roku 2006... stanovujú, že na účely určenia referenčného roku sa obvykle musí zohľadniť posledný celý rok účasti na porušení, a to rok 2002, pokiaľ ide o skupinu ExxonMobil. ExxonMobil neuvádza nijaké tvrdenie, ktoré by vysvetľovalo, prečo by to tak nemalo byť. Vzhľadom na skutočnosť, že spoločnosti Exxon a Mobil sa v roku 1999 spojili, Komisia nevidí nijaký dôvod pre nezohľadnenie hodnoty predajov, ktoré ExxonMobil dosiahla v roku 2002. Ako bolo preukázané v bode 6.2.2 [pozri odôvodnenia 348 až 352 napadnutého rozhodnutia], zodpovednosť z dôvodu účasti spoločnosti Mobil sa spája so zodpovednosťou skupiny ExxonMobil, pričom tejto poslednej uvedenej spoločnosti je uložená pokuta, a v dôsledku toho treba zohľadniť hodnotu predajov, ktoré dosiahla ExxonMobil.“

- 91 Na základe týchto úvah Komisia zohľadnila na účely stanovenia sumy pokuty priemer hodnoty predajov skupiny ExxonMobil za roky 2000 až 2002. Suma pokuty všetkých žalobkýň, vrátane spoločnosti Esso France, bola vypočítaná na základe tejto hodnoty predajov.

#### O zákonnosti napadnutého rozhodnutia

- 92 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa pri výpočte sumy pokuty uloženej spoločnosti Esso France dopustila pochybenia, keď zohľadnila hodnotu predajov za obdobie po fúzii skupiny ExxonMobil (priemer rokov 2000 až 2002) a vynásobila túto hodnotu počtom rokov (od roku 1992 do roku 1999), počas ktorých sa na karteli podieľala iba spoločnosť Mobil (prostredníctvom spoločnosti Mobil France, ktorá sa neskôr zlúčila so spoločnosťou Esso France), zatiaľ čo Exxon nebola členom.
- 93 Podľa žalobkýň tak Komisia uložila spoločnosti Esso France rovnakú sumu pokuty, ako keby sa Exxon skutočne podieľala na porušení v období, ktoré trvalo o niečo viac ako sedem rokov a ktoré predchádzalo fúzii (od roku 1992 do roku 1999). Tento prístup je nezlučiteľný so zisteniami v napadnutom rozhodnutí. Navyše je v rozpore so zásadami rovnosti zaobchádzania a proporcionality, ako aj s článkom 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 a usmerneniami z roku 2006.
- 94 Najskôr treba uviesť, že podľa bodu 6 usmernení z roku 2006 kombinácia hodnoty predaja „v súvislosti“ s porušením a trvaním sa považuje za vhodnú hodnotu na vyhodnotenie ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení.
- 95 Podľa ustálenej judikatúry, aj keby Komisia mohla vo všeobecnosti použiť posledný rok účasti na porušení ako referenčné obdobie na účely výpočtu hodnoty predajov, taký výber nemusí byť uplatnený vždy. Treba totiž vybrať metódu stanovovania pokút umožňujúcu zohľadniť veľkosť a hospodársku silu jednotlivých dotknutých podnikov, ako aj rozsah porušenia, ktorého sa tieto podniky dopustili, v závislosti od hospodárskej reality aktuálnej v období, keď došlo k porušeniu (rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Sarrió/Komisia, C-291/98 P, Zb. s. I-9991, a rozsudok Všeobecného súdu z 13. septembra 2010, Trioplast Industrier/Komisia, T-40/06, Zb. s. II-4893, bod 92).
- 96 Okrem toho, keďže pri určení pomerov medzi ukladanými pokutami je potrebné vychádzať z obratu podnikov, ktoré sa zúčastnili na tom istom porušení, treba vymedziť obdobie, ktoré sa zohľadní tak, aby boli získané obraty čo najviac porovnateľné. Z toho vyplýva, že určitý podnik môže požadovať, aby sa Komisia v jeho prípade oprela o iné obdobie, než je všeobecne stanovené, iba vtedy, ak preukáže, že obrat, ktorý dosiahol počas všeobecne stanoveného obdobia, nevyjadruje z dôvodov, ktoré sú pre neho

špecifické, jeho skutočnú veľkosť a hospodársku silu, ani rozsah porušenia, ktorého sa dopustil (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Fiskeby Board/Komisia, T-319/94, Zb. s. II-1331, bod 42).

- 97 Žalobkyne nespochybňujú, že priemer obratu skupiny ExxonMobil dosiahnutého na trhu dotknutom kartelom v období rokov 2000 až 2002 správne odráža rozsah porušenia, ktorého sa táto skupina dopustila, a jej relatívny podiel na karteli, pokiaľ ide o obdobie po fúzii, t. j. medzi novembrom 1999 a novembrom 2003 (štyri roky). Kritizujú však skutočnosť, že základná suma vypočítaná na základe tohto obratu bola, pokiaľ ide o Esso France, vynásobená koeficientom 11,5 a že Komisia tak v prípade obdobia od septembra 1992 do novembra 1999 (sedem a pol roka), keď sa na karteli zúčastňovala iba spoločnosť Mobil, použila obrat skupiny ExxonMobil dosiahnutý po fúzii. Podľa žalobkýň hodnota predajov z obdobia po fúzii skupiny ExxonMobil neodráža relatívny podiel spoločnosti Mobil na porušení, pokiaľ ide o obdobie od septembra 1992 do novembra 1999.
- 98 Komisia tvrdí, že priemerný obrat skupiny ExxonMobil v období medzi rokmi 2000 a 2002 správne odráža relatívny podiel skupiny ExxonMobil na karteli počas významnej časti obdobia trvania kartelu, t. j. obdobia po fúzii, takže tieto číselné údaje boli reprezentatívne. Okrem toho Komisia odkazuje na širokú mieru voľnej úvahy, ktorú má pri výbere referenčného obdobia, a na judikatúru v danej oblasti.
- 99 Po prvé podľa judikatúry kritériá závažnosti a dĺžky trvania porušenia uvedené v článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 ponechávajú Komisii širokú mieru voľnej úvahy pri stanovení sumy pokuty, čo Komisii umožňuje prijímať sankcie s ohľadom na mieru protiprávnosti predmetného správania (rozsudky Súdu prvého stupňa z 5. apríla 2006, Degussa/Komisia, T-279/02, Zb. s. II-897, bod 76, a z 8. októbra 2008, Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisia, T-69/04, Zb. s. II-2567, bod 37).
- 100 Okrem toho má Komisia pri stanovení sumy takých pokút, o aké ide v prejednávanej veci, povinnosť dodržiavať všeobecné právne zásady, osobitne zásadu rovnosti zaobchádzania a zásadu proporcionality (rozsudky Degussa/Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie, body 77 a 79, a Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie, bod 41).
- 101 Po druhé podľa judikatúry je zásada rovnosti zaobchádzania porušená iba vtedy, keď sa porovnateľné situácie posudzujú rozdielne alebo keď sa rozdielne situácie posudzujú rovnako, pokiaľ takéto posudzovanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudok Súdneho dvora z 13. decembra 1984, Sermide, 106/83, Zb. s. 4209, bod 28, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 4. júla 2006, Hoek Loos/Komisia, T-304/02, Zb. s. II-1887, bod 96).
- 102 V prejednávanej veci sa však ExxonMobil nachádzala v situácii, ktorá bola od ostatných podnikov zúčastnených na karteli rozdielna v tom, že takmer polovica jej produkcie parafínových voskov – produkcia spoločnosti Exxon – nebola pred fúziou Exxon-Mobil, ktorá sa uskutočnila v roku 1999, ovplyvnená kartelom. Komisia ju však posudzovala rovnako ako ostatných účastníkov kartelu, keďže zohľadnila priemer hodnoty predajov skupiny ExxonMobil dosiahnutej počas posledných troch rokov jej účasti na porušení.
- 103 Komisia preto porušila zásadu rovnosti zaobchádzania.
- 104 Po tretie treba spoločne preskúmať výhrady založené na porušení článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 a porušení zásady proporcionality.
- 105 Podľa článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 pri stanovení sumy pokuty sa zohľadní závažnosť a doba trvania porušovania.
- 106 Podľa judikatúry zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií neprekračovali hranice toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, pričom v situácii, keď existuje výber medzi viacerými primeranými opatreniami, treba zvoliť také

opatrenie, ktoré je najmenej obmedzujúce, a spôsobené nevýhody nesmú byť neprimerané sledovaným cieľom (rozsudky Súdneho dvora z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 13, a z 5. mája 1998, Spojené kráľovstvo/Komisia, C-180/96, Zb. s. I-2265, bod 96; rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. septembra 2007, Prym a Prym Consumer/Komisia, T-30/05, neuvyverejnený v Zbierke, bod 223).

- 107 Uplatnenie tejto zásady v rámci konaní začatých Komisiou na účely sankcionovania porušení pravidiel hospodárskej súťaže znamená, že pokuty nesmú byť neprimerané vzhľadom na sledované ciele, t. j. vzhľadom na dodržanie týchto pravidiel, a že suma pokuty uloženej podniku za porušenie v oblasti hospodárskej súťaže musí byť primeraná porušeniu posudzovanému v celkových súvislostiach a musí najmä prihliadať na jeho závažnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok Prym a Prym Consumer/Komisia, už citovaný v bode 106 vyššie, body 223 a 224 a tam citovanú judikatúru). Zásada proporcionality osobitne zahŕňa, že Komisia musí sumu pokuty stanoviť proporcionálne k faktorom, ktoré zohľadnila pri posúdení závažnosti porušenia, a tieto faktory musí v tejto súvislosti uplatňovať koherentným a objektívne odôvodneným spôsobom (rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, Zb. s. II-3435, body 226 až 228, a Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, už citovaný v bode 38 vyššie, bod 171).
- 108 Treba pripomenúť, že podľa bodu 6 usmernení z roku 2006 „kombinácia hodnoty predaja v súvislosti s porušením a trvaním sa považuje za vhodnú hodnotu na vyhodnotenie ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení“. Také ustanovenie zahŕňa odôvodnenie všeobecnej metódy, ktorú Komisia uplatnila podľa uvedených usmernení, spočívajúcu vo vynásobení určitej časti hodnoty predajov dosiahnutých v referenčnom období (v prejednávacom prípade, pokiaľ ide o parafínové vosky, 18 %) počtom rokov účasti na porušení.
- 109 Skutočnosť, že podľa tejto metodiky je základná suma aritmeticky proporcionálna dĺžke trvania porušenia (okrem malej časti zahrnujúcej „vstupný poplatok“), naznačuje, že v rámci štruktúry usmernení z roku 2006 musí kombinácia hodnoty predajov a dĺžky trvania predstavovať náhradnú hodnotu vo vzťahu k celej dĺžke trvania účasti a nielen vo vzťahu k poslednému celému roku účasti alebo jeho „podstatnej časti“. Také konštatovanie navyše vychádza z judikatúry citovanej v bode 95 vyššie, podľa ktorej treba vybrať metódu stanovovania pokút umožňujúcu zohľadniť veľkosť a hospodársku silu každého dotknutého podniku, ako aj rozsah porušenia, ktorého sa každý z nich dopustil, v závislosti od hospodárskej reality aktuálnej v období, keď došlo k porušeniu.
- 110 Základná suma vypočítaná na základe hodnoty predajov počas referenčného obdobia vynásobeného koeficientom podľa dĺžky trvania však vedie k vhodnej náhradnej hodnote zohľadňujúcej hospodársku realitu počas celej dĺžky trvania porušenia iba vtedy, ak jej zložka predstavujúca východiskový bod – hodnotu predajov – aspoň približne predstavuje celú dĺžku trvania porušenia.
- 111 Je nesporné, že miera voľnej úvahy, ktorú má Komisia pri stanovení sumy pokuty, jej umožňuje za obvyklých okolností zohľadniť posledný rok účasti na porušení ako referenčné obdobie. Taký všeobecný výsledok je totiž odôvodnený, pretože uvedená miera voľnej úvahy Komisii umožňuje, aby neprihliadla k akejkoľvek zmene hodnoty predajov počas rokov porušenia, a zvýšenie hodnoty predajov môže byť výsledkom samotného kartelu.
- 112 V prípade, keď došlo k fúzii počas obdobia trvania kartelu, na ktorom sa pred fúziou podieľal iba jeden z účastníkov, však hodnota predajov subjektu, ktorý vznikol v dôsledku fúzie, počas posledného celého roka, vynásobená počtom rokov účasti nielen subjektu vyplývajúceho z fúzie, ale tiež účastníka, ktorý sa sám podieľal pred fúziou na karteli, nemôže predstavovať „vhodnú hodnotu na vyhodnotenie ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení“ pre celú dĺžku trvania účasti. Komisia totiž tým, že hodnoty predajov subjektu, ktorý vznikol na základe fúzie, vynásobí tiež počtom rokov, počas ktorých sa iba jedna zo strán fúzie podieľala na porušení, umelo zvýši základnú sumu pokuty spôsobom, ktorý nezohľadňuje hospodársku realitu počas rokov pred fúziou.



- 113 V prejednávanej veci išlo o taký prípad, pričom Komisia stanovila základnú sumu pokuty slúžiacu na určenie sumy pokuty spoločnosti Esso France tým, že hodnotu predajov skupiny ExxonMobil dosiahnutú počas obdobia rokov 2000 až 2002 vynásobila počtom rokov zahrnujúcich tiež roky, počas ktorých sa na porušení podieľala iba spoločnosť Mobil (v rokoch 1992 až 1999). Takto získaná základná suma pokuty je neprimeraná vo vzťahu k závažnosti porušenia, pretože náležite nezohľadňuje ekonomický význam porušenia, ktorého sa dopustila Mobil France v období pred fúziou, ani jej relatívny podiel na karteli.
- 114 Komisia preto porušila článok 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 a zásadu proporcionality.
- 115 Ostatné tvrdenia Komisie nemôžu vyvrátiť úvahy uvedené v bodoch 103 a 114 vyššie.
- 116 V prvom rade Komisia tvrdí, že pri stanovení sumy pokuty zohľadnila fúziu Exxon-Mobil, pretože v prípade spoločností Esso Deutschland, EMC a EMPC uplatnila koeficienty zohľadňujúce kratšie obdobia.
- 117 Treba však uviesť, že hodnota predajov skupiny ExxonMobil zohľadnená Komisiou na účely stanovenia sumy pokuty pre Esso France zahrnuje hodnotu predajov súvisiacich s činnosťou týkajúcou sa „hydrovoskov“, prevzatou od spoločnosti Exxon, ktorá sa pred fúziou Exxon-Mobil nepodieľala na karteli.
- 118 Z toho dôvodu treba toto tvrdenie zamietnuť.
- 119 V druhom rade treba preskúmať tvrdenia Komisie založené na judikatúre v danej oblasti.
- 120 Po prvé Komisia sa na pojednávaní odvolala na rozsudok z 3. marca 2011, Siemens a VA Tech Transmission & Distribution/Komisia (T-122/07 až T-124/07, Zb. s. II-793, body 124 a 127), v ktorom Všeobecný súd potvrdil prístup Komisie, podľa ktorého sa hodnota predajov podniku, ktorý vznikol po fúzii spoločností Reyrolle Ltd, Schneider Electric High Voltage SA a Nuova Magrini Galileo SpA, dosiahnutá v poslednom celom roku porušenia použije na účely stanovenia východiskovej sumy vo vzťahu k všetkým týmto spoločnostiam, aj keby sa fúzia uskutočnila až dva roky po začiatku ich účasti na porušení.
- 121 V tejto súvislosti stačí uviesť, ako správne podotkli žalobkyne, že na rozdiel od spoločnosti Exxon v prejednávanej veci sa spoločnosti Reyrolle, Schneider Electric High Voltage a Nuova Magrini Galileo zúčastnili na karteli pred fúziou každá samostatne (rozsudok Siemens a VA Tech Transmission & Distribution/Komisia, už citovaný v bode 120 vyššie, bod 15). Všeobecný súd zastáva názor, že táto okolnosť predstavuje významný skutkový rozdiel, takže Komisia sa v prejednávanej veci nemôže na uvedený rozsudok užitočne odvolávať.
- 122 Po druhé Komisia odkazuje na rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (T-175/05, neuverejnený v Zbierke, body 139 až 146), ktorý sa tiež týka kartelu, počas ktorého žalobkyne nadobudli spoločnosť, ktorá nebola účastníkom kartelu pred koncentráciou.
- 123 Treba pripomenúť obsah rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaného v bode 122 vyššie, ktorý bol vydaný vo veci nazvanej „kyselina monochlóroctová“ (ďalej len „AMCA“), v ktorej Komisia uplatnila usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia z roku 1998“).

- 124 Všeobecný súd v bode 143 rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaného v bode 122 vyššie, rozhodol, že zohľadnenie obratu dosiahnutého každým podnikom v referenčnom roku, teda v poslednom ukončenom roku obdobia porušenia, umožnilo oceniť veľkosť a ekonomickú silu každého podniku, ako aj rozsah porušenia, ktorého sa dopustili jednotlivé podniky, pričom tieto skutočnosti sú relevantné pre posúdenie závažnosti porušenia, ktorého sa jednotlivé podniky dopustili.
- 125 Všeobecný súd následne potvrdil analýzu Komisie, ktorá zaradila Akzo Nobel do prvej kategórie porušiteľov, v prípade ktorej bola základná suma pokuty stanovená na 30 miliónov eur, pred spoločnosťou Hoechst zaradenou do druhej kategórie, v prípade ktorej bola základná suma pokuty stanovená na 21 miliónov eur a ktorá bola najväčším výrobcom AMCA počas väčšej časti dĺžky trvania jej účasti (v rokoch 1984 až 1994). Akzo sa totiž zúčastnila na karteli od roku 1984 do roku 1999, avšak až v roku 1994 po fúzii so spoločnosťou Nobel Industrier, ktorá sa zúčastnila na karteli od roku 1993, sa Akzo Nobel stala najvýznamnejším výrobcom AMCA pred spoločnosťou Hoechst.
- 126 V tejto súvislosti treba konštatovať, že všeobecná metóda, ktorú použila Komisia na základe usmernení z roku 2006, sa podstatne odlišuje od metódy uplatnenej podľa usmernení z roku 1998.
- 127 V usmerneniach z roku 1998 sa totiž nenachádzalo nijaké ustanovenie, ktoré by ukladalo Komisii povinnosť zohľadniť hodnotu predajov predmetných podnikov na trhu dotknutom kartelom. Východisková suma pokuty mala byť stanovená s ohľadom na závažnosť porušenia, „skutočnú ekonomickú schopnosť pôvodcu porušenia spôsobiť vážnu škodu iným subjektom“, „špecifickú záťaž a teda aj reálny dosah porušovania pravidiel každého podniku v hospodárskej súťaži [osobitnú váhu, a teda aj skutočný dopad protiprávneho správania každého podniku na hospodársku súťaž – *neoficiálny preklad*]“, a to spôsobom, že „zabezpečí, aby mala pokuta“ pre dotknutý podnik „dostatočne odstrašujúci účinok“.
- 128 Usmernenia z roku 1998 preto Komisii ponechávali významnejšiu mieru voľnej úvahy pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty, ktoré sa často uskutočňovalo zaradením podnikov zúčastnených na karteli do viacerých kategórií najmä v závislosti od ich príslušných trhových podielov. Naproti tomu sa Komisia podľa usmernení z roku 2006 musí riadiť metódou spočívajúcou v tom, aby základná suma pokuty bola aritmeticky proporcionálna k hodnote predajov, pretože uvedená suma sa rovná „určitej časti hodnoty predaja stanovenej v závislosti od stupňa závažnosti porušenia a vynásobenej počtom rokov, v ktorých porušenie trvalo“, ku ktorému sa pripočíta suma predstavujúca tzv. „vstupný poplatok“ v rozsahu od 15 % do 25 % hodnoty predajov na účely odradenia podnikov od účasti na najzávažnejších dohodách.
- 129 V dôsledku toho riešenie prijaté v rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia, už citovanom v bode 122 vyššie, s ohľadom na uplatnenie usmernení z roku 1998 nemožno použiť v prejednávanej veci vzhľadom na odlišnú metodiku, ktorú Komisia uplatnila v napadnutom rozhodnutí prijatom na základe usmernení z roku 2006.
- 130 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba vyhovieť prvému žalobnému dôvodu a zrušiť napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k spoločnosti Esso France, pokiaľ ide o stanovenie hodnoty predajov v prípade parafínových voskov bez toho, aby sa skúmali ostatné výhrady a tvrdenia žalobkyň. Dôsledky, ktoré treba v súvislosti s určením sumy pokuty vyvodiť z tohto záveru, sú skúmané v bode 134 a nasl. nižšie.
- 131 V zostávajúcej časti treba žalobu zamietnuť.

*O vykonávaní neobmedzenej právomoci a o určení konečnej sumy pokuty*

- 132 Treba pripomenúť, že preskúmanie zákonnosti rozhodnutí prijatých Komisiou je doplnené neobmedzenou právomocou, ktorá je priznaná súdu Únie článkom 31 nariadenia č. 1/2003 v súlade s článkom 261 ZFEÚ. Táto právomoc oprávňuje súd, aby nad rámec jednoduchej kontroly zákonnosti

sankcie nahradil posúdenie Komisie svojim posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále. Preskúmanie upravené Zmluvami teda predpokladá, že v súlade s požiadavkami zásady účinnej súdnej ochrany podľa článku 47 Charty základných práv súd Únie uskutoční tak právne, ako aj vecné preskúmanie a že má právomoc posúdiť dôkazy, zrušiť napadnuté rozhodnutie a zmeniť výšku pokút (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, *Groupe Danone/Komisia*, C-3/06 P, Zb. s. I-1331, body 60 až 62, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 2003, *General Motors Nederland a Opel Nederland/Komisia*, T-368/00, Zb. s. II-4491, bod 181).

- 133 Všeobecnému súdu preto prináleží, aby v rámci svojej neobmedzenej právomoci ku dňu prijatia svojho rozhodnutia posúdil, či bola žalobkyniam uložená pokuta, ktorá správne odráža závažnosť predmetného porušenia, takže uvedené pokuty sú vo vzťahu ku kritériám stanoveným v článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 primerané (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, *Aristrain/Komisia*, T-156/94, Zb. s. II-645, body 584 až 586, a z 9. júla 2003, *Cheil Jedang/Komisia*, T-220/00, Zb. s. II-2473, bod 93). Treba však zdôrazniť, že výkon neobmedzenej právomoci neznamená preskúmanie *ex offico*, a tiež pripomenúť, že konanie pred súdmi Únie je kontradiktórne.
- 134 Na účely nápravy protiprávností, ktorých sa dopustila Komisia, uvedených v bodoch 103 a 114 vyššie, treba vychádzať z hodnôt predajov, ktoré sú v prípade obdobia pred a po fúzii Exxon-Mobil rozdielne.
- 135 Čo sa týka účasti spoločnosti Esso France na porušení počas obdobia medzi 3. septembrom 1992 a 29. novembrom 1999 a pri neexistencii údajov pre rok 1999, treba zohľadniť hodnotu predajov spoločnosti Esso France dosiahnutú v roku 2000 a vynásobiť ju koeficientom 7,5, aby odrážala dĺžku trvania tejto časti porušenia.
- 136 Čo sa týka účasti Esso France na porušení po fúzii Exxon-Mobil v období medzi 30. novembrom 1999 a 20. novembrom 2003, treba zohľadniť hodnotu predajov skupiny ExxonMobil, ako ju stanovila Komisia v napadnutom rozhodnutí, t. j. priemer hodnoty predajov dosiahnutej počas rokov 2000 až 2002. Následne treba túto sumu vynásobiť koeficientom 4, aby sa zohľadnila dĺžka trvania tejto časti porušenia.
- 137 Ostatné prvky výpočtu sumy pokuty zostávajú nezmenené. Všeobecný súd predovšetkým konštatuje, že podľa bodu 30 usmernení z roku 2006 Komisia uplatnila násobiteľ 2 na účely odstrašujúceho účinku z dôvodu významnej veľkosti skupiny ExxonMobil, ktorý stanovila výlučne pri zohľadnení vzťahu medzi hodnotou predajov a celkovým obratom skupiny ExxonMobil, a to pri zabezpečení proporcionality s násobiteľmi uplatnenými na ostatné podniky zúčastnené na karteli a bez stanovenia minimálnej sumy pokuty na účely odstrašujúceho účinku (pozri odôvodnenia 712 a 713 napadnutého rozhodnutia). Za týchto okolností a pri neexistencii tvrdení a skutočností, ktoré by preukazovali opak, Všeobecný súd usudzuje, že treba postupovať rovnako a z dôvodu veľkosti skupiny ExxonMobil uplatniť na základnú sumu pokuty uloženú spoločnosti Esso France, ako bola vypočítaná podľa metódy uvedenej v bodoch 135 a 136 vyššie, násobiteľ 2. Z toho vyplýva, že suma pokuty uložená spoločnosti Esso France v článku 2 napadnutého rozhodnutia musí byť stanovená na 62 712 895 eur.
- 138 V každom prípade Všeobecný súd v rámci výkonu neobmedzenej právomoci usudzuje, že suma takto stanovenej pokuty je primeraná s ohľadom na závažnosť a dĺžku trvania porušenia, ktorého sa dopustila spoločnosť Esso France.

## O trovách

- 139 Podľa článku 87 ods. 3 rokovacieho poriadku, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania, môže Všeobecný súd rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z nich znáša vlastné trovy.

<sup>140</sup> V prejednávanej veci Všeobecný súd vyhovel prvému žalobnému dôvodu žalobkyň týkajúcej sa pochybení, ktorých sa dopustila Komisia pri stanovení sumy pokuty uloženej spoločnosti Esso France v súvislosti s obdobím účasti, ktoré predchádzalo fúzii Exxon-Mobil. Argumentácia týkajúca sa tohto žalobného dôvodu predstavuje hlavnú časť žaloby, ktorej rozsah bol navyše podstatne menší než maximálny počet strán vyjadrení, aký bol stanovený v bode 15 praktických pokynov pre účastníkov konania pred Všeobecným súdom. Naproti tomu argumentácia uvedená v rámci druhého žalobného dôvodu na podporu zníženia sumy pokuty s ohľadom na obdobie účasti na karteli po fúzii Exxon-Mobil bola zamietnutá v celom rozsahu. Suma pokuty uložená spoločne a nerozdielne spoločnostiam Esso Deutschland, EMPC a EMC sa však viaže výlučne k tomuto druhému obdobiu. Predmetné okolnosti prejednávanej veci sa preto správne posúdia, keď sa rozhodne, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené spoločnosťou Esso France a že Esso Deutschland, EMPC a EMC znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Suma pokuty uložená spoločnosti Esso Sociétés anonymes française v článku 2 rozhodnutia Komisie K(2008) 5476 v konečnom znení z 1. októbra 2008 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.181 – Sviečkové vosky) sa stanovuje na 62 712 895 eur.**
2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamietla.**
3. **Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené spoločnosťou Esso Sociétés anonymes française.**
4. **Esso Deutschland GmbH, ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA a Exxon Mobil Corp. znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 11. júla 2014.

Podpisy